

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 1. rožnika 1883.

List 22.

Nekaj trenutkov pred sv. Rešnjim Telesom.

Tu klečim pred tabo, Gospod; klečim, ker me vleče neka čudna moč k tebi; klečim, ker mi je sladko biti tukaj. Ali prav za prav samega sebe ne razumem. Res je, ko pridem sem k tebi, sem srečen: saj tukaj lahko odpiram svoje serce in ne morem tožiti, kakor tožim med ljudmi, da nisem zanje in oni ne zame. S teboj smem govoriti, kakor otrok, a ljudje bi se mojemu govorjenju smijali. Naj jim govorim o čem drugem, kakor o vsakdanjih rečeh, pa me gledajo, sem li zdrave pameti. O sladko je biti pri tebi, Gospod. — Ali vendar, kaj govorim in motim samega sebe? Ti me poznaš in vidiš, da je to veselje mnogokrat samo na poveršji, a na dnu serca rije nemir, dviga se kipeče hrepenenje. O da bi tudi tukaj zavladal pokoj in zgnile želje! Hvalo ti pevam, Gospod, za vse, kar si mi dal. Toda en dar tvoj, ki mi je naj milejši, je kakor kak ljubljeneč starišev: najraje ga imajo, ali menda ravno zato jim napravlja največ britkosti. Tudi jaz imam en dar iz tvoje roke najraje in veselim se ga najbolj: pa kakor da me hočeš kaznovati zaradi tega veselja — pripuščaš, da se mi rodé v sercu vedno nove želje. Pamet, to je oni dar; vedno več vedeti, razumeti, skusiti, to so tiste mučne želje. Zač ne morem biti nikoli popolnoma srečen in še tu pri tebi me motijo one želje, še sem v to svetišče me preganjajo neusmiljeno. Gospod, pomagaj mi! Glej, v stari zavezi si se prikazoval v ognji, v oblaku, v vetru in iz groma je prihajal tvoj glas. Mojzes, tvoj služabnik, te je pa gledal v obličje. O srečni Mojzes! Res je, nam kristjanom se ne prikazuješ, nam se dajaš samega sebe. V podobah kruha in vina imamo tebe popolnega. Ali — ali — v podobi. Oči moje vidijo kruh in tudi vino. Podoba to si postavil med se in med nas; da te vidimo in vendar ne vidimo. Ne obsodi me, sodnik moj, da tako prederzno govorim, ali namenil sem se potožiti tebi vse. Ko vidim tebe v podobi kruha pred saboj, ko pomislim na to svojo nemarnost in mlačnost, takrat bi pač želel, da bi prišel raje v tresku in gromu. Vsaj prestrašil in preplašil bi se jaz in tresel od svetega strahu. A pred teboj v podobi kruha sem raztresen, sem napihnjen, a — pomagati si ne morem. — Morebiti vendar. Ali nisem iskal nekaj svojega Boga v

naravi in ga našel? Tako je bilo: Vedel sem dobro, da je Bog in poznal sem ga od otročje pameti. Ali pozneje je začela popraševati pamet: kje je, kje je? Pamet ga je hotela prijeti in serce je hotelo občutiti, tako kakor otrok čuti očetovo serce bítí na svojem sercu. Pa serce moje je bilo tako goreče, da ga nisem mogel zderževati. In šel sem v hladnem večeru ven na prosto, na holmec, da je segel daleč pogled, da se je serce moglo širiti. Zamislil sem se, mislil o svojih čudnih željah. Legel sem na travo, položil glavo ob zemljo. Kaj je tukaj v zemlji? kaj me vleče k njej? Zakaj se mi zdi, da ona čuti z menoj, govori z menoj? Ej, serce, ti se motiš: tu v zemlji iščeš svojega Boga? Ne, ne motim se. To gibanje, to življenje — kaj je drugega, kakor dihljej njegove moči. Rekel je, in bilo je, živel je: jaz pa čutim to življenje, čutim božjo moč. Na njej pa se povspne serce in hiti dalje, dalje, do Njega in ihti: moj Bog, moj Bog! — Hladen veter igra okoli vročega čela, po vetru plavajo sem do mene daljni glasovi zvonov in petja. Zopet vskipi serce in se še širi v daljavo. Neznane harmonije mu kažejo pot tje, kjer se glasi vse v neskončni harmoniji. — Povzdignil sem oči in gledal leskeče zvezde. O neskončni prostor! Od ene zvezde hitim do druge in kam pridem nazadnje? In te silne moči, neznanska nebeška igra! Skri se serce! Ne, ne: prostor in zvezde in sile — vse to je Njegovo. Glej zvezde so iskrice, ki padajo v tvoje serce, da se vname božje ljubezni. Vnemalo se je tudi, gorelo, dokler ni upehala se moč njegova. — Tako sem iskal svojega Boga in ga vselej našel. O Jezus moj, kako pa naj Tebe najdem? kam naj grem, kje naj gledam tvojo moč in silo? Nisi niti v planjavi, niti v vetru, niti v zvezdah. Tukaj klečim in po tebi hrepenim... Ze vem, že vem! Miza Božja je obdana, gotovo se je zbrala cela versta. Jaz pa imam v rokah zlato posodo. Stopim k vsakemu, vsakega obdarujem. Serce poznavam serce in duša moja gleda gostom v dušo. Kaj vidim? Tu, — sedaj vidim — tu si ti, Gospod. — Kako se žari ta duša kakor solnce, ki se dviga izza gorá! Kako je čist ta žar, kak plameni; pač plameni; saj vroča je ljubezen. V takih dušah prebivaš ti in to tvoje stanovanje je lepo, podobno onemu na desnici Očetovi. Ali te nisem našel, o Gospod? Ali nisem privzdignil nekoliko zakrivala, ki te prikriva pred menoj? — Še drugo pot sem našel. Res, čutil sem Božjo moč

na zemlji in zvezde so me vodile do tvojega podnožja. Dihal sem na tvojih persih, tvoj glas je bil glas očtovski. Ali vendar — ljubiti in ne imeti popolnoma, samo upati — je za nas pretežko. Serce bi si želelo imeti tebe, Jezus, kot malo dete, da bi se ga radovalo, ga poljubovalo. A kaj govorim — želelo bi: saj ima, ima tebe v najprijetnejši postavi in ne poljubuje te samo serce, marveč ti ostajaš v njem in on ostaja ti tebi, eno sta in to je najlepša vez ljubezni, ki jo spleta serce. Slab sem, malovreden: da, da, ti prihajaš k meni, to čutim. Bodi tedaj mirno serce moje! Ko si prašalo svoje najplemeniteje želje, bile so ti one vodnice, da si se približalo Jezusu in da je umaknila se podoba, ki ga zakriva tvojim očem. — Pa, kaj je to? Kaj praviš pamet? „Ko bi samo kruh bil, ko bi se ti le varal... in varali drugi... kakor se varajo neverniki pri svojih malikih... in zidajo tempeljne... in divje rajajo... okoli svojega malika...“ Joj! Grozovita pamet! Moj Jezus, ali pri tebi ni pomoči? Ali me nečeš iztergati mukam? Slušaj, slušaj! Od tabernakelja sem prihaja glas: „To je moje meso, to je moja kri. Veruj!“ Veruj, veruj! Umevam, Gospod, in hočem, ti imaš besede večnega življenja. Odpusti razberzdanemu otroku, saj vidiš, da mi solza napuh raztaplja. O vera, v tebi je sladko počivati! Sedaj je mirno serce. Pamet, tu sem pridi, upogni se in — moli!

Sceitlko.

Za slovo od majnika.

(Spisal Sceitlko.)

Ko se ločimo od kakega prijetnega kraja, kader zapuščamo drago nam mater, kader smo na koncu prijetnih dni, takrat radi sprejemamo kako malo stvar, katero ohranimo v spomin. Ako nam pride pred oči tudi za mnogo let, duša se zopet oživi v nekdanjosti in oni „spomin“ vliva vanjo davno minule prijetnosti. Ali bi ne bilo tedaj prav, da ohranimo tudi o lepem ravno preteklem majniku, Marijinem mesecu, kak spominek?

Skušal sem napraviti tak spominek za Daničine bralce in tukaj ga jim ponujam. Nate ga in shranite ga dobro, saj je vreden tega. Poglejte: Marijina podoba je. Devica nedolžnega obraza derži na svoji desni roki zalo dete in z levico ga pritiska si na persa. Iz milih oči ji odseva materna skerb, lice razodeva nebeško srečo. — To podobo si vzemite za spomin, zaprite, ne, — vtisnite si jo v serce, kajti velik zaklad vam je ta podoba: ima namreč neke posebne moči, ne skrivnih, ampak skrivnostne, ne za posvetno bogastvo, ampak za zveličanje. Ker vam pa jaz ponujam to podobo, vam moram njeno vrednost in moč tudi razložiti.

Skušnja uči in marsikdo vé tudi iz svojega življenja, kako blagodejen je človeku spomin dobre matere. Zdi se nam, ako je tudi že dolgo dolgo nimamo žive, da je še vedno blizu nas, da še vedno kot otroci radi polagamo svojo glavo v njeno naročje in da nam boža njena roka naše čelo in lice. Njen glas nam zvoní v ušesih, njene besede se mnogokrat ponavljajo, sploh vsa njena podoba se je nekako zlila ali stopila z našo. Kako sladko nam je ime mati, kako pomenljivo, kako krepko — saj nam mati nikdar ne umre. Ali ni res tako? Res je, vsakemu otroku je njegova mati naj boljša na svetu in ni je ženske pod solncem, ki bi se meriti smela z materjo njegovo: vendar ima eden ali drugi neprecenljivo srečo, da je njegova mati ne samo zanj, ampak tudi sploh dobra, blaga, verla žena, ki se povzdiguje s svojimi krepostmi nad drugimi svojega

rodú. In naj si je otrok tega svest, svest, da ima krepostno, preblago mater — o to je občutek vzvišen nad vse, kar nam dviga serce naše. Take matere otroci so redkokedaj slabi, in ko bi se tudi primerilo, da zaide tak otrok; spomin na blago mater ga spremlja povsod, tudi v breznu pregrehe ne miruje ta spomin, ampak vliva solze svoje žalosti kakor žolč v kupo pregrešne aladnosti. Spomin na blago mater je rešilna roka za mnogo takih, ki so bili skoro že zgubljeni. Kakor pa spremlja mati svojega zašlega otroka še po smerti in ga otima iz hudega, tako je na strani tudi dobremu otroku, varuje ga slabega in mu daje naj lepšo hvalo in naj bolje plačilo, kader stori kaj dobrega. „O ko bi ranjka mati to videla in vedela, kako bi bila vesela,“ tako si misli otrok, in zdi se mu, da se mu prijazno smehlja podoba njegove ljubljene matere.

Ako mi tedaj vsakdo izmed vas priterjuje, da je res, kar sem govoril, upam, da bode te priterdili tudi temu, kar bom povedal sedaj. Premila nam je podoba naše matere, to je res; toda ali moreš reči, da ni neka žena vendar še veliko blažja, krepostnejša, plemenitejša in lepša bila od tvoje matere, in ta žena, ta mati in naj čistejša devica h krati je Marija. Poglejte sedaj na podobo, ki vam jo podajam, oglejte si jo dobro, dobro vprite vanjo svoje oči in odprite svoje serce; ali ne čutite, da je v tej podobi še nekaj vse drugačnega, kakor v podobi vaših mater? Saj meni se tako zdi, ko gledam Marijino podobo, kakor bi bilo nebo gledalo na zemljo in iskalo, kaj je na njej naj lepše. Našlo je nedolžno devico Marijo, a ni se nebu zdela še dovolj lepa. Zato je jelo sipati na njo vse svoje lepote in sulo tako dolgo, dokler je mogla ona prejemati. Še le potem je bila vredna sprejeti nebes Gospoda samega, Zveličarja. Ali ne čutite tudi vi tega? O pač dobro vem, da imate še dobro pred očmi podobo presv. Device, ki vam jo je kazala vaša mati, ko ste bili še majhni otročki. Ali niste takrat stekali ročice po tej podobi. Ko ste pa malo odrasli in prihajali v cerkev, zazerli ste najprej podobo Marijino in hitro kazali nanjo ter govorili materi: tako imamo tudi mi. Leta so se potekala, mater je zakril hladen grob, čudne želje in misli so se začele ti snovati, ali prijazna podoba Marijina te je gledala vedno enako: kaj ti je, sin moj, hči moja, je govorila podoba, ko so tvoje oči nepremično zerle v njene oči. Bilo ti pa je, kakor da bi hotel vse razodeti tej podobi, tako priserčno in sočutno te je gledala. Ni pač lahko povedati z besedami, kaj ne? kaj sta govorila med seboj, saj pozna in razume ono govorjenje samo serce: ali gotovo govorim po prepričanju vsakterega izmed vas, ako pravim, da ono govorjenje, ono lahno pretakanje milih občutkov iz podobe v tvoje serce — to je najti samo pri podobi Marijini, in sicer najti vsakteremu. To podobo razume mladenič, kakor jo ljubi devica, časti jo mož in zdiha pred njo žena. Vsak vidi nekaj v njej, kar mu dá prijetno, ga blaži in tolaži, veseli in miri. Zakaj? Oh zakaj? Ko bi hotel o tem govoriti, vam bi moral ponavljati vse, kar ste lepega slišali ta mesec, lepega o Mariji. Le spomnite se njene slave in hvale, njene lepote in visokosti, njene ponižnosti in dobrotljivosti, pa bode te razumeli, zakaj.

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Požar grozovit! Grozovita nesreča zadela je v nedeljo 27. maja vas Terboje v smleški župniji. Ravno smo še skončali procesijo s sv. Rešnjim Telesom, katero obhajamo ta dan vsako leto in se je ljudstvo razšlo na

razne kraje, kar zaklenkajo žalostno zvonovi terbojske cerkve in tožni klici: „gori! ogenj!“ začujejo se po vasi. Ko stopim iz duhovske hiše, ugledam — o groza! — ravno tik cerkve lesen pod ves v ognji. Plamen šviga naravnost v zvonik — že se vnema streha — za njo sosednje hiše in v silnem pišu vetra sega ogenj požljivo naprej, takó, da je v poldrugi uri do petdeset gospodarjev brez pobištva. Pomagati ni bilo mogoče; vode v vasi ni veliko, na Savo po zgornji poti zaradi silne vročine ni bilo mogoče; toliko, da se je ohranila duhovska hiša in nekaj drugih z opeko kritih v spodnjem delu vasi, Požarna straža kranjskega mesta dospela je sicer na pogorišče, delala neutrujeno, a iz vnetih hiš že ni bilo mogoče več mnogo rešiti. Hvala ji iskrena za plemeniti trud! Streha na zvoniku in na cerkvi je zgorela, zvonovi so se stopili, bati se je bilo celo, da razpade tudi obok pri cerkvi. Grozno je gledati poprej lepo okinčano cerkev sedaj kakor razvalino. Lustri in svetilnice popadali so na tla in se popolnoma razbili. Boječi se, da se ne vžgó tudi oltarji in tabernakelj, vzeli smo srečno še sv. Rešnje Telo in prenesli v farno cerkev.

Žalosti in revščine popisati mi ni mogoče. Kedó jih prešteje bridke solzé žalostno se ozirajočih po razvalinah svojih posestev! Ljudstvo, že sicer revno, o tem času še posebno v pomanjkanji, ne vé kam se obrniti, nezaupno tarna in — čaka mile pomoči.

Do vas tedaj, rojaki slovenski, obračam se z milo prošnjo, da odprite svoja dobrotna serca nesrečno zadetim faranom. Zgodovina prejšnjih lét in prošlih nesreč mi kaže, koliko dejanskega sočutja in tolažbe podajajo dobrotni Slovenci nesrečnim svojim bratom; to me tolaži posebno v sedanji nezgodi, to mi je porok, da tudi moja prošnja ne bo ostala neuslišana. Nadloga je nepopisljiva, potreba nedopovedljiva, pomoč nujno potrebna. Samo pri cerkvi je škoda nad pet tisoč goldinarjev. Kako silno so vaščani zadeti, tega za danes določiti še ne morem; toliko pa smem z gotovostjo reči, da škoda znaša nad petdeset tisoč goldinarjev. Res, da so posestniki zavarovani, a samo za malo svoto; ko bi še tega ne bilo, ne mogli bi začeti na novo staviti svojih poslopij.

Iskreno želéč in upajoč, da najde prošnja ta blag odglas v sercih premnogih dobrotnikov, ob enem prosim vredništva slovenskih listov, naj blagovolijo sprejeti te verstice v svoje predale, ter nabirati milih darov ubogim pogorelcem. Bog obudi mnogo dobrotnih rok. Fiat!

Smlednik, 29. maja 1883.

Anton Klemen,
župnik.

Iz Ljubljane. („Nova Oljska gora“ še dalje.) — Pri Jezusovih bridkosti v Getsemanu se ne smé nikoli prezreti, da je Jezus terpel kakor človek. On je bil nase vzel najbolj popolnoma človeštvo, doveršeno stvarjeno, občutljivo stvarjeno telo in dušo; zato je bilo tudi Njegovo terpljenje naj grozovitniše, kar ga kdo terpeti zamore. Od tod je bolj jasno, kar Katarina Emerih dalje pripoveduje, da kar je vse vidila o Jezusovem kervavem potenju, je tako prestrašno in grozovito, da bi nji sami, ko je vidila, bilo od strahu serce počilo, ako bi je nebeški Ženin pri tej prikazni ne bil obvaroval. Vidila je zdaj, kako je kri v debelih, temnih kapljah kapala čez blede obličje Gospodovo. Lasje so bili od kerví skup staknjeni in so se zmešani ježili, brada kervava in zmetena. Kakor begoč pred peklom, tako je pred raznimi podobami greha iz dupline bežal in se zopet k apostelnom vračal. Pa to ni bila terdna hoja; šel je kakor kdo, ki je skrivljen pod veliko težo in pokrit z ranami in ima vsak trenutek pasti.

Tudi pri trih apostelnih se je vidilo, da čutijo grozo Gospodovega terpljenja; ni jih zdaj našel tako spijočih, kakor pervikrat: bili so z zakrito glavo naslonjeni na kolena, kakor je ondod bila navada pri ljudéh, ko so sedeči žalovali in molili. Od britkosti, straha in in trudnosti napadani so bili zadremali. Ko je Jezus tako neznansko zdelan k njim došel, ga s svojimi trudnimi in dremotnimi očmi niso precej spoznali. Vi-deči toliko oslavljenega in zdelanega, Mu naproti šinejo, Ga primejo pod rokami in podpirajo. On pa jim je v veliki užaljenosti pravil: da jutri bode umorjen, da gotovo uro Ga bojo vjeli, pred sodbo vlekli, z Njim gerdo delali, Ga zasramovali, bičali, umorili, kar se more narbolj neusmiljeno. Priporočal jim je, naj tolažijo tudi njegovo Mater. Nekatere minute je tako govoril; oni pa niso vedili kaj reči, ker jim je to pravil. Odpravljaj se je nazaj v duplino kervavega potú, pa zarad velikega oslavljenja sta Ga Janez in Jakob morala peljati. Bilo je nekako četert čez enajst.

Marija Devica je med tem terpela silno žalost in bridkost v hiši Marije Markove. Bila je vsa obrnjena od vsega, kar jo je zunaj obdajalo; vidila in čutila je zgoli samo terpljenje svojega božjega Sina. Poslala je bila selov pozvedovat, kako je z Jezusom; ni pa v silni skerblijivosti mogla jih pričakati; šla je z Magdaleno in Salomo v dolino Josafat. Vidila sem jo zagernjeno, pravi Emerih, in velikrat roke stegovati proti Oljski gori; ker vidila je v duhu Jezusa, kako je od bridkosti kervavi pot potil. Bilo je, kakor bi z raztegnjenimi rokami hotla Jezusovo obličje obrisati. Tudi Jezusa je Emerih vidila, kako je ginjen od bridkosti svoje Matere se po nji oziral. To nasprotno vdeležje med Jezusom in Marijo je vidila razodevati se v podobi žarkov, ki sta si jih eden do drugega pošiljala. Tudi Magdalene se je spomnil Gospod in zapovedal učencem, jo tolažiti; vedil je, da za Marijino ljubeznijo je njena ljubezen do Njega naj večí; vidil je tudi, koliko bo spokornica še terpela na zemlji in da Ga vse žive dni nikoli več ne bo razžalila. —

Zdaj se pa obrnimo nekoliko tudi na naše terpljenje na zemlji. Svet je poln terpljenja. Vse terpi, pravični in grešnik, Jezus in Marija, kakor tudi Peter in Magdalena. Pravični terpi za grešnike, grešnik terpi sam zase. Jezus je terpel za vse, in ker je On narbolj spoznal gnjusobo greha, zato je nar huje v duhu terpel v duplini kervavega potú. Terpljenje je tako reč občna, medsebojna zadeva; nobeden pa ne terpi brez pravičnega vzroka, če je tudi nedolžen; nobeden ne terpi zastoj. Po neki skrivnosti večne modrosti in pravice je Bog med ljudmi postavil nekako vidno vzajemnost v terpljenju — djal bi, vsi za enega, eden za vse. Zakaj? Tega ne vemo, vemo pa, da je prav tako, ker je naredba večne modrosti Božje. Postava se ti zdi terda, pravi Hoffelize, toda dana je iz velike dobrote, ki nas bo v večnosti obilno razveseljevala.

Ti, ki to bereš, si morebiti že sam dostikrat to skrivnostno naredbo premišljeval, in če imaš Bogu vdano serce, si morebiti tudi že kterikrat klečal v kapeli pred „novo Oljsko goro“ zarad svojega lastnega, ali pa zarad terpljenja kterege svojcev. Kje hoče terpeči človek iskati pomoči in tolažila, če ne v Getsemanu? Kolikrat vidimo, da ta ali ta je neprevidoma z verhunca blagostanja pahnjen v naj večí revščino, gre na kant, ogenj, bolezen ali druga nesreča mu vse uzame. On, žena in otroci — vse je zagernila revščina. Tudi ni manj čudno, da otroci so večkrat onečasteni zarad grehov svojih staršev ali predstaršev; sej večkrat žuga Bog v sv. pismu, da bo pregrehe staršev šibal v njihovih otrocih in v daljnih rodovih. Se li smé kdo prederzniti ter grajati pravico Božjo, ki se poslužuje dobrih

in hudobnih, da svetu daje nauk, katerega potrebuje? Ako bi šiba zadela samo grešnika, bi li ne bila to skušnjava za pravičnega k napuhu, ali bi mu ne bila s tem odtegnjena priložnost skazovati velike čednosti? Še prav posebno pa je to, da pravični, kadar z grešniki vred terpe, se vdeležujejo dela Jezusovega odrešenja. Kristus je za grešnike terpel; zakaj bi dobri kristjan z Njim vred ne terpel za reševanje grešnikov iz njihov okov smernih grehov? Kolikrat se zgodi, da radovoljno sprejeto trpljenje pravičnega odverne človeštvu velike šibe na tem svetu, ali pa grešniku spreobrnjenje pridobi ter ga pogubljenja obvaruje. Pred nekaterimi leti je v Amiens-u na Francoskem zrojila kolera in je močno kosila. Redovnice Louvenkurške so se tresle, kaj bo, če pride strašna bolezen v notranjo šolo med gojenke. Ena izmed redovnic se s privoljenjem svoje prednice ponudi Bogu kot dar, da bi bilo drugim prizaneseno. Njena molitev je bila uslišana. Kolera je samostanu prizanesla, umerla je le tista goreča nuna sama... Koliko premore prava keršanska ljubezen! Kako srečen je človek, ki z voljo prenaša vse hudo, kar koli ga zadene! Prišel bo čas, ki bo vse razjasnil in pokazal, kako dobro in očetovsko je usmiljeni Bog vselej z nami ravnal.

V Gradcu, 23. majnika. Najraje bi videl, gosp. vrednik, da bi sami prišli ogledat si naše mesto v tem lepem času. Priznati se mora, da ima Gradec spomladi res lepo lice. Vse polno zelenja in cvetja, prijeten duh, gosta senca, petje tičev, snažna pota — to res ni lahko prehvaliti. In teh prijetnosti ni treba iskati dolgo in pehati se po dolgih ulicah, kajti na eni strani vabi botanični vert, na drugi mestni vert, tudi imamo še ljudski vert. V sredi pa se dviga nad vse ljubeznjiv hribec: grad, zavrt v preprijazno zeleno obleko. Nekaj precej toplih dni v prvi polovici tega meseca je kar naglo vzbudilo to življenje v naravi; sedaj pa nas skoraj merzlo opihavata sever in burja, in zunaj mesta je bila slana. O veliki škodi pa ni bilo slišati. Iz gornjega Štajarskega poročajo, da je padel precej nizko v dolino sneg, ali vendar kaže na polji in na vertu vse jako lepo. — V onih prijaznih dnevih so bile letos po sreči binokosti, gotovo v veliko veselje letošnjim birmancem, katerih je bilo v mestu do treh tisoč. To število je v primeri z Ljubljano majhno. Ne da se tedaj drugač misliti, kakor da jih mnogo ne prejme tega sv. zakramenta. V nekaterih krogih se gotovo sramujejo priti v cerkev, še bolj pa prejeti zakrament, češ, „ni potreba ali sila.“ Zato se mi skoro čudno zdi, da ni tukaj več tako zvanih civilnih zakonov. V zadnjem času smo doživeli dve taki županski poroki. Žalostno pa je primérjati one številke, ki kažejo tukajšnje нравno življenje. O tem se mi ne zdi spodobno več pisati, samo toliko naj bode dosti povedati, da pregreha po mojem mnenju mogočno kraljuje in sicer vsakovrstna. Ne manjka samomorov ne pretefov, grozovitosti itd. Drugače skoro ne more biti tam, kamor ne seže glas pridigarjev ali spovednikov ali vsaj glas zvonov, ki vabi k molitvi. Kako bridko mora biti vestnim in gorečim duhovnim pastirjem pri srcu! Marsikaj več bi zamogli ti storiti, ko bi pomagala jim kerščanska gosposka in očitno razodevala svojo vérnost. Kjer pa vernosti ni, tam se tudi razodevati ne more, in Gradec ne velja po krivici za zelo liberalno mesto. Ob nedeljah delati je prišlo že menda v navado. Celo binokostne praznike se neke niso bali delati očitnega pohujšanja z delom. Na sv. Trojice dan obhajajo Gradčani že od davna slovesno obljubljen zahvalno procesijo, v spomin, da se je ustavila bila l. 1680 strašna kuga. Liberalni mestni zastop pa jo je saboto poprej iz mesta popihal, da bi mu treba ne bilo iti k obhodu. Vreme jim je spridilo veselje,

kajti dež in merzel veter sta zabranila procesijo in slovesnost je bila tedaj samo v cerkvi, gospodje so pa zunaj lahko ohladili si nejevoljo. — A Gospod si izbira povsodi svoje služabnike in častilce in kedor bi prišel letos v majniku v „mestno farno cerkev,“ moral bi biti vesel lepe majnikove slovesnosti. Proste govore ima vsaki večer ob 6 jezuit, zanimive in podučljive; na to so litanije z blagoslovoma. Zelo primérno je, da tukaj sploh mnogo pojó po cerkvah, to privabi marsikoga in omehta njegovo serce, ki bi sicer ne menil se za cerkev. Tudi pri šmarnicah pevajo prijetno, morebiti še predolgo. Opomniti pa moram, da so slovesne šmarnice samo v eni izmed farnih cerkv vsako leto. Zato, se vé, ni kaj posebnega, da je ne prevelika cerkev polna.

(Konec nasl.)

Dubica bos., 19. maja 1883. Precej dolgo že molčim; boste mislili, da me je pohrustal kak turčin. Pa tega se ne bojte, smo si precej prijazni med seboj, in prav gotovo me vsak teden vsaj po 3 ali 4 turčini obiskujejo v raznih zadevah; toraj vidite, da se mi teh ni treba preveč bati, no to pa je tudi istina, da jim jaz ravno preveč ne verjamem in po tem potu mi gre nekako ravno prav, kolikor vidim dozdej. Tukaj v Dubički okolici je letošnja pomlad vlanski ravno nasprotna — čisto v vseh rečéh. Vlani bila je vsaj en dober mesec zgodnija od letašnje, pa je tudi potem mraz vzel vse toliko polne „slive“ (češplje), samo na višjih mestih po Bosni in pa v zavetju in zatišju je bilo simo tamo najti kaj sadja; letos dozdej slive neznano bogato berajo obetajo. Vlani pa je bilo težko in mučno za gladni (lačni) svet, ker kuruza bila je skor dvakrat dražja od letos, ljudje so stradali in za velike obresti iskali kaj hrane dobiti; navadno morali so jeseni tergovcu dvojno mero kuruze povračevati za jedno pomladi si posojeno. Letos je za ljudi bolje, ker navadno imajo še kaj kuruze, toraj tudi kruha; ali za živino je bilo vlani prav dobro, ker se je ravno začela pasti, letos pa je bilo prav slabo, ker je okoli 5 tednov kasneje začlenjala kaj dobivati si na polju in po travnikih, ako ni še sneg zakacal. Kadar pa v Bosni sv. Gregor ne razžene živine po paši že travnati (zunaj lazi celo zimo, tudi po snegu in dežju), onda se vselej konča mnogo mnogo živine, kar se je letos tudi godilo in se še godi. Razun volov in konj, ki se vprezajo v kola ali pod tovore in katerim se daje v hlevu seno in tudi kaj ovsa, se za vso drugo svojo živino Bosanec pač malo meni; sama mora pod milim nebom, po koruziščih in šumah, kjer hrusta iz snega molečo koruzovino, pa tudi objeda mlada drevesa, ter jim pristriza letne mladike. Kako strašno oslabé te sirote, ni moč povedati; večkrat se ne morejo same povračati iz šume proti domu, kjer tako nimajo navadno nobenega hleva. Tako sem bil letos enkrat kravo, ki je hotla na moj vert, nekako hitro zavernil, in obračaje se, je padla, da je težko vstala od same slabosti. Ako tako oslABLJENA žival kmalo v pomladi pride na dobro pašo, se tudi kmalo popravi, v 3—4 mescih postane debela, kar je posebna lastnost bosanskih buš. Ako pa se pomlad zakasni, kakor letos, onda jih prav mnogo tako oslabí, da poginejo že na paši, kakor sta ravno te dni dva konja poginila turčinu, daljnemu sosedu mojemu. Pa ne cépanje pomladi, ne kuga živinska v Bosni ne more zmanjšati obilnosti tukajšnje živali, ker o Jurjevem imajo teleta, katerih pa se le eno samo ne zakolje, vse živi in raste, ter napolnuje berda in doline bosanske, vsa škoda je v kratkem popravljena, da se več ne pozná. O da ima ta zemlja modrih živinorejcev! Ali Bosanec ne umé in ne zná bolje, ter bi sam sebi prepuščen morda še družih 400 lét enako kakor dozdej svoje blago (živino) oskerboval. Tukaj okoli Dubice je polno lepih in naj lepših

livad (travnikov), kateri bi se večidel zamogli po trikrat kositi na leto, samo da se nekoliko oskerbujejo. Ali do srede maja meseca pase se vsa živina po njih, potem se paša prepové, pa dobri začetek trave je pogažen in pomandrán, zopet potrebuje novega poganjanja ter se mesca avgusta začne kositi, dostikrat že kar suha trava; potem pa zopet dervi na „košanice“ brezštevilo govéd in konjád od pomladi zabranjene paše. Letos so naši turčini seno kupovali na avstrijski strani, kjer ni skor nič travnikov, plačevali so cent po 2 gld., pa še morali od prevoza čez reko Uno dajati lepih novcev. Vprašal sem nalašč enega teh kupcev, bi se li dale njihove livade dvakrat v letu kositi? Odgovoril mi je, da prav gotovo. I, pa zakaj jih ne kosite? ga dalje pitam. „E, gospodine! ovo u nas nije adet“ (navada), mi odgovori na to, in s tim je tudi končano vsako daljno govorjenje o tej stvari; kadar pride namreč Bosanac do „adeta“, in se začanja sklicevati nanj, misli, da boljšega dokaza nikakor ne more več povedati ali najti. Po eni strani teh košanic teče hudournik Moštanica, kateri skor o vsaki veči plohi po gori Kozari vsaj nekaj košanic poplavlja, daljne pa preveč namáka; časi o košnji še merve sušiti ne dopušča, kakor se je zgodilo ravno vlansko leto; zato je bilo tako malo sena. Kaj pa mislite, da se je katerikrat kaj storilo, da bi strugo temu hudourniku počistili, ali še poglobili? O kaj še! Namesto očistiti in popraviti strugo, jo vsako leto pomladi še le dobro zamaše, ker vsak, kateri obsekuje germovje ob potoku, po tukajšnji navadi vse odsekane veje v graben meče, ter ga polni, da kadar voda pridere in če drobnine prinese, nekako vso strugo poravná, sama pa toliko bolje na vse strani teče. Z malim trudom bi toraj prav lahko osušili svoje livade, ma to ni v njih „adet“, da bi namreč človek kaj terpel. Iz tega se pa zopet vidi, kakor pri živini, da je treba sem tujih ljudi, od katerih bi se nekteri domačini radi kaj naučili, vsi pa, se vé da ne, ker ima še v vaših zemljah precej ljudi, katerim delo pač malo diši.*) V Dubički okolici je že letos storjen početek za skušnjo, kaj bode tukaj bolje vspjevalo in rastlo. Meni dobro znan staroverski kaludjér (mnihi) dal je okoli svojega samostana, okoli 3 ure od Dubice bolj v berdih, posaditi okoli tisuč ključev raznih vinskih tert, vse domače sorte — kar s hervaške strani, kjer ima neki župnik naj plemenitnije loze, da prodaja avstr. vedro svojega vina po 30 gld. Sam ta kaludjér ne zna saditi, pa ima v službi, kakor mi je sam pravil, nekega Kranjca, ki razumeva dobro to delo.

Naselnik pa, ki je došel sem iz Tominskega, posadil je dve precej debeli butari vinskih ključev tukaj blizu Dubice; ena butara došla mu je iz Gorice, drugo prejel sem iz Marije-Zvezde trapistovske pod Banjaluko. Obojne te terté so pa tuje, posebno italijanske, francoske in nemške, toraj bomo v malo letih vidili vse sorte, ktere bodo tukaj dobro delale, ali srednje ali celo ne; tudi se bo zamoglo opaziti, bodo li domače hervaške bolj vspjevale, ali pa tuje. Ta skušnja se mora najpred narediti, potem se zamorejo samo bolje in pripravneje terté saditi.

Moj naselnik je že morda tudi letos kakih 800 raznih drevesec cepil, vse s posebno dobrimi cepiči. se vé pa, da s tujimi, ker Bosna jih šteje malo sort. Tudi hoče skusiti ta naselnik, kaj bode iz dozda zanemarene bosanske buše, ako jo od prvih lét opravlja, kakor svojo boljjo sorto. Domača živina se mora najpred preiskati in spoznati, potem mislim, bo se lahko dala

zboljšati tukajšnja govéd; konji pa so celo premajhni ter, kolikor vidim, večidel od drugod sem vpeljani.

Po veliki noči prinesel mi je glavár italijanski od Vidma smokvinih vejic, ktere je posadil kakor verbe, (prilivati se jim mora, pa delajo korenine) okoli mojega verta, ter me bodo, ker tako hitro rastejo, kar vsega na okoli zaperle, da bom nazadnje res postal figa-mož, če tudi mislim, da dozda še nisem. Pozabil sem mu naročiti, naj prinese še oljko, da jo bomo imeli vsaj za cvetno nedeljo v cerkvi, če tudi sadú ne bo dajala, ker je že prehladno tukaj; v zavetju od burje ter sploh v zatišju mislim, bode nekoliko rastla.

Tako je z božjo pomočjo že letos začetek storjen za zboljšanje živine, za sajenje vinske loze, za zboljšanje sadjereje, pa tudi v oranju se bodo delale skušnje in s tukajšnjo perstjo, za ktere sadeže je že zdaj dobra, za ktere se bo morala še kaj predelati in pripraviti. Tukaj namreč bo treba vse in vsako stvar še le iz skušnje začenjati in zboljševati, zato bodo prvi umni naselniki pač veliki dobrotniki domačim ljudém. Tako še tukaj o detelji nikdo nič ne vé, in neznano so se čudili, ko sem jim pravil, da sejejo po drugih zemljah deteljo „lucernsko“, ktera se za 6—8 lét enkrat vseje, potem pa kosi vsako leto po 5—6krat. Tudi o rezanci (zobanji) živa duša bosanska — pa še graničarska, nič ne vé, in zato tudi seno kopni v svislih, ikakor sneg o sv. Jurju; zopet ne zná nikdo z mlekom ravnati, še manj pa dobro maslo kuhati itd.

Kako presojujejo Bosanci zemljo, hočem Vam povedati izgled. Ponujal mi je turčin komad (kos) zemlje; ima, kakor mi Bosanci pravijo, okoli 18 bosanskih dui ali 9 avstr. oral; šel sem jo ogledat, dopadala mi je toliko zavolj polja, kolikor zavolj neznano pripravne lege za vinograd, ter sem jo tudi kupil prav po nizki ceni. Bosanci pa so me začeli izpraševati, čemu vendar mi bo tako slaba zemlja? kaj denar zametujem? Tominskemu naselniku pa je toliko všeč, da mi je na vprašanje ali bi jo dal za 500 gld., kar hitro se odrezal: Gospod, tudi ne za tavžent. In to obširno zemljo in njemu toliko všečno predal sem mu za 250 gld.

Na zadnje naj zapišem še „en špas.“ Ondašnji staroverski proto, t. j. dekan, ima svojo kučo, pa brez verta, ktere ga si je že davno želel, ter tudi kupoval od sosedá turčina, ki pa mu ga še prodati ni hotel, čeravno ga je meni večkrat ponujal. Turčin hitro umre, vert se ima prodati na dražbi, ali proto imel je velik strah, da bi mu ga jaz ne gonil, toraj me je dal prositi, naj mu ne dražim. Jaz sem mu odpisal, da nečem verta, toraj ne bo imel nobenega nasprotnika. Ali proto ni verjel mojemu pismu, ter mislil, da sem tako pisal, da bi njega prevaril. Jaz nisem šel na dražbo, ali vidil je proto v komisiji turčina, ki je meni že večkrat pomagal pri kaki stvari. Tega se prestraši proto ter začne dražiti. Turčin porednež vidivši, da meni nič ne veruje berž sklène, da mu bo ceno gnal in jo je res gnal, da je bogati proto (že resnično obogatel po kupčiji s šetinci) vsaj 350 gld. zastonj iz žepa vergel, zravne pa nazadnje še onemu turčinu za maso dal 10 gld. in kave in cukra, da je jenjal dražiti, kar je turčin prav lahko storil, ker ni imel nobene oblasti za to od nobenega človeka; proto pa je v svoji budalosti 700 gld. dal za majhen vertiček, ktere ga bi si bil, da je verjel mojema pismu, za 350 gld. lahko dobil v oblast. — No, zdaj sem menda dosti napisal. Priporočam se vsim dobrotnikom, posebno za intencije zdaj v suhem času. Z Bogom!

V. Loh.

*) Da bi jih tako ne bilo! Take lenuhe, šnopsarje itd. bi bilo treba preseliti v kako samoto, da naj obdelujejo pušavo ali pa lakoto prodajajo.

Govor o pogrebu premilostljivega knezoškofa Jerneja Vidmarja,

bivšega knezoškofa Ljubljanskega, doktorja
sv. pisma itd.

(Govoril kan. dr. Janez Gogala 21. maja 1883 v Kranji.)

Blagor mertvim, kateri v Gospodu umerjô.
Razod. 14. 13.

Modri kralj Salomon pravi: „Vse ima svoj čas in vse pod nebom prejde ob svojih časih. Je čas rojstva in čas smerti; čas saditi in čas rovati, kar je bilo sajenega; čas jokati se in čas smejati se“ .. (Pridigar 3, 1. 2. 4.) Prišli so za nas dnevi žalosti in britkosti, moramo jih sprejeti v duhu pokoršnosti in udanosti ter jih porabiti v svoji dušni blagor. Nahajamo se sedaj v naj lepšem spomladanskem času, narava je na verhuncu svoje lepote in svojega kinča, vse zeleni in cvetê, na milijone različnih cvetlic povzdiguje ponosno svoje glave proti nebu; lepši so kakor Salomon v vsi svoji kraljevi blišobi; toda vse te krasotice imajo vpisane pomenljive besede: Še malo časa, in ne bote me več vidili. Ne le cvetlica, sadno drevo; veličastna cipresa tukaj leži, ki je bila dolgo časa v Gospodovem vinogradu v čast in veselje, in nas opominja z ginljivimi besedami: Še malo časa, in ne bote me več vidili. Spominjam se tu prav živo beséd preroka Izajija, ki pravi: „Vse meso je seno in vsa njegova slava kakor cvetlica na polji. Seno se je posušilo in cvetlica je obletela, ker je Gospodova sapa vanjo pihnila“ (40, 6. 7). Bridke so besede, katere tu povdarja prerok, a resnične so, poterjuje jih današnji dan, čutim jih tudi jest ta trenutek, ko iz globočine serca zdihnem: Premilostljivega gospoda Jerneja Vidmarja ni več! Zelel bi sedaj mogočno povzdigniti svoj glas, da bi tužni trombi enak donel po hribih in dolinah, po mestih in vaséh ter povsod naznanil prežalostni dogodek, in svest sem si, da bi milo odmeval v mnogoterih srcih prijateljev in častivcev. Tolaži in okrepuje nas v preveliki žalosti opravičeno in sladko upanje, da se je preblaga duša, ki je začasno zapustila trohljivo telo, že preselila v pravo domovino večnega veselja. Sv. Janez, evangelist in prerok je slišal glas z neba, ki pravi: „Blagor mertvim, kateri v Gospodu umerjô.“ Tem srečnim po vsi pravici prištevamo premilostljivega bivšega knezoškofa, katerega življenje po božji previdnosti bivši postavljeno na svetilnik, je vsim dobro znano. Ne bom na drobno popisoval pobožnega življenja, ki je doseglo celih 80 lét, ne bom razlagal, koliko so k temu pripomogli pobožni starši, vzlasti skerbna mati, ki je s plamtečo gorečnostjo seme sv. vere in keršanskega življenja pokladala v mlado in rahlo serce, ne bom slikal pridnosti in npravnosti izglednege mladenčca; samo dve prednosti visokorodnega gospoda hočem oziraje se posebno na škofovsko čast, kolikor se da v kratkem času, v blagi spomin pojasniti.

Sv. Avguštin pravi: Učenost brez ljubezni se napihuje, ljubezen brez učenosti zaide, učenost z ljubeznijo spodbuja. Ta učenik povdarja oboje: učenost in ljubezen. Te prednosti ste toliko bolj potrebni, kolikor večji je duhovska čast in oblast, ste tedaj posebno višjemu pastirju neobhodno potrebni. Učenost pa je različna. Preiskujejo učeni vse stvari na zemlji, pod zemljo in na nebu in vsi pravijo, da išejo resnice. Ta učenost obsega pač mnoge reči, tudi je v vseh rečéh resnica, če se tako spoznajo kakor so, vendar pa v rečéh ni cela, ni polna, ni najvišja resnica. Kaj nam pomaga, ako poznamo tudi vse reči, pa ne vemo od kod so in zakaj so? Človeški duh zato ne miruje, dokler ne najde najvišje resnice, Gospoda in Gospodarja vseh reči. Ko

bi mi vse vedeli, kar so modri in učeni celega sveta spisali, ko bi mi vse jezike govorili, vse umetnije in vednosti razumeli, vse skrivnosti narave odkrili; ako ne poznamo pa Gospoda, ki edini vse teme osvetljuje, je vsa naša učenost brez posebne veljave in vrednosti. Akoravno nas pa že zdrava pamet pelje k Bogu, je tudi božje spoznanje nepopolno, kakor je nepopolna in omejena naša pamet. Boga, neskončnega bitja, ne spoznamo prav, če nam Bog sam ne povê, kakšno je njegovo bitje, kakšne so njegove lastnosti. Ko je kervoločni Asklepijad bil dal povelje svetega Romana mučiti, je neki otrok na materinem naročji povzdignil glas, rekoč: Jezus Kristus je pravi živi Bog. Poln togote pravi trinog: Kdo ti je to povedal? Otroku odgovori: moja mati, in na vprašanje, kdo je to povedal materi, pravi otroče: Bog. Zares, vse resnice imamo od svoje matere, sv. katoliške Cerkve, mati pa jih je dobila od Boga Jezusa Kristusa, ki jo je vstanovil. Glejte, tukaj je trdna podlaga resnice, tukaj je nepremakljiva skala nebeske modrosti, na tej podlagi dviguje se imenitna, veličastna učenost, katero imenujemo božje ali teologično znanstvo. To preobširno polje nebeske modrosti obsega vse, kar je Bog razodel in kar je k našemu zveličanju potrebno. Ravno v tej pravi sveti učenosti se je visoki ranjki gospod tako odlikoval, da ga smemo slovečega imenovati. Vseled nenavadne učenosti postali so predniki pazljivi na mladega učenega gospoda in odmenili so ga za imenitniše službe. Bil je tedaj le malo časa v Sent-Rupertu za kapelana, kjer je nekdanji goreči pastir še vedno v dobrem spominu, podučeval je tudi bogoslovce na Ljubljanskem učilišču; a kmalo bil je poklican na Dunaj in imenovan za pridvornega kapelana. Ob enem postal je tudi gospod vodja višjega obrazujočega zavoda, kjer se zbirajo odlični duhovniki vseh škofij celega cesarstva, da se o teologičnih vedah bolj temeljito urijo. Delal in trudil se je visokorodni ranjki v tej častni službi 23 let, imel je priložnost iz bogatih zakladov svoje učenosti deliti drugim duhovnikom in jih poterjevati o preimenitnem poklicu. Koliko je škofov, prelatov, profesorjev, ki so zveršili svoje študije pod vodstvom tega učenjaka in so sedaj v raznih škofijah cesarstva stebri sv. Cerkve; tudi navzoči prevzvišeni knezoškofi, ki so nas s svojim prihodom jako razveselili, niso prišli samo počastit bivšega knezoškofa, ampak tudi nekdanjega nepozabljivega vodja. Velika učenost prevzvišenemu gospodu ni bila samo v čast in korist, temveč tudi v zveličanje po besedah preroka Danijela, ki pravi: „Kteri so pa bili učeni, se bodo svetili, kakor nebesna svetloba, in kateri jih veliko podučujejo v pravici, kakor zvezde na vse večne čase“ (12, 3). Opravičeno je tedaj naše upanje o ranjcem premilostljivem gospodu in potolaženi rečemo: „Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjô!“

Sv. Avguštin pa ne povdarja samo učenosti, ampak tudi ljubezen. Naj globokejša učenost brez ljubezni nima nobene cene in veljave. Sv. Pavel piše v listu do Korinčanov: „Ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bi bil kakor bučêc bron ali zvonec zvonec (I. 13, 1). Kakor je zemlja brez solnca ali telo brez duše, tako je naše življenje brez ljubezni. Ljubezen vse druge čednosti olepšuje in oživlja, ona jim podêl večno ceno in popolnost. „Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; naj večji med temi je ljubezen,“ pravi sv. apostelj v navedenem listu (13, 13). Tej kraljevi čednosti mora vse služiti, torej tudi učenost. Bolj ko učeni človek Boga spoznava, bolj ga mora ljubiti, zvestejše in gorečnije mu mora služiti. Kolikor večji je dalje oblast v cerkvi, ravno v tisti meri mora tudi ljubezen rasti. Prav živo nam Jezus Kr. sam razodeva kako je sv. ljubezen oblastnikom potrebna.

Ko je hotel sv. Petra izvoliti poglavarja svoje Cerkve, ga je trikrat vprašal, če ga bolj ljubi kakor vsi drugi aposteljni, in ko Gospod vtretjič zasliši iz Petrovih ust slovesno zaterditev ljubezni, mu podeli najvišjo cerkveno oblast.

Serčno smemo terditi, da je bila v blagem sercu premilostljivega ranjcega ljubezen do Boga in bližnjega globoko vkoreninjena. Že v mladem sercu nadepolnega mladenčca vladala je le ena želja: posvetiti vse moči najvišjemu gospodu, in ko se približa željno pričakovani čas nove maše, daroval je ta od Gospoda poklicani duhoven svojo bistro glavo, svojo angelsko nedolžnost, svojo prostost z naj večim veseljem nebeškemu Očetu. Kdor pa ne le, da nastopi duhovski stan z naj boljim namenom, temuč tudi spolnuje vseskozi njegove težke dolžnosti, — kdor ohrani visoko čast tega stanú nad 50 lét neomadežano; o tem zvestem služabniku moramo reči, da ima posebni dar svete ljubezni. Kakor ljubezen do Boga imeli so ranjki knezoškof tudi priserčno ljubezen do bližnjega, ki se je razodevala v posebni dobrohotnosti in darežljivosti. Pri zmérnem in samotnem življenji so prevzvišeni gospod le malo potrebovali za-se, toliko več delili so potrebnim, posebno velikodušno delili so obilne darove tam, kjer so zasledili sramožljivo in boječo revšino. Ker se je to godilo navadno le na tihem, da levica ni vedila, kaj dela desnica, bo še le Gospodov dan razgernil dolgo versto blagoserčnih del.

Naj opomnim še eno višjo stopnjo keršanske ljubezni. Laglje darujemo denar kakor sami sebe; kdor sam sebe premaga, zadobi naj večo zmago. Veliko zatajejanje občudovali smo mnogokrat pri ranjkem knezoškofu, ki so vsako razžaljenje, če je tudi globoko v serce segalo in hudo ranilo, vselej iz celega serca odpustili. Iz te goreče ljubezni živeti in delati Bogu v čast in bližnjemu v blagor, izvirale so tudi tiste zvišene želje, več storiti kot pripuščajo človeške moči. Ker se tedaj marsikteri blagi nameni niso spelnili, vsilila se je želja škofijo krepkejši moči prepustiti. Na drugo do tično prošnjo so sv. oče Pij IX spelnili željo in premilostljivi gospod, potem ko so 15 lét v nevgodni, razburjeni dobi častno vladali Ljubljansko škofijo, se podajo v zaželjeno tiho življenje. Gledé na to priserčno ponižno ljubezen visokega ranjcega gospoda rečem: Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjó. Jezus Kristus sam nas tako uči, rekoč: „Kdor mene ljubi, bo ljubljén od mojega Očeta in jest ga bom ljubil in se mu bom sam sebe razodel (Janez 14, 21). V tem mestu bili so prevzvišeni knezoškof rojeni, v tej cerkvi bili so keršeni, tukaj so zadobili belo oblačilo nedolžnosti in gorečo svečo keršanske ljubezni; terdno upamo, da so v belem oblačilu stopili pred sodnji stol, in da jim sveti večna luč v raju večnega veselja. Preden zapustimo cerkev, želijo premilostljivi gospod od nas slovo vzeti. Tako nas zadnjikrat ogovorijo iz rakve: Zahvalujem se vam vsim za zadnjo ljubezen, ki mi jo skazujete, ohranil sem vam vedno očetovsko ljubezen in prosim vas, skazujte mi tudi vi sinovsko ljubezen v pobožni molitvi. Ako sem katerega razžalil, prosim ga odpušanja iz celega serca. O ko bi vi vedili, kar sedaj jest vem, ko bi vi vidili, kar jest vidim, kako bi se spremenile vaše misli in želje, kako bi hrepeneli po tem, kar je edino potrebno. Storite to in zmanjšali bote mojo odgovornost in zvišali boste moje veselje.

Sv. Rešnjega Telesa dan.

Mladi, stari prihitimo
Se k procesiji združimo!
Zvonov glas že milo vabi,
Da nobeden ne pozabi.

Vsi ponižno pokleknimo,
Verno Jezusa molimo;
Skrit očesni je svitlobi,
V kruha belega podobi.

Naj kolena se sklonijo,
Z nami angeljci častijo
Prav goreče Jezusa
V sliki kruha belega.

Trésite na pot cvetlice,
Vse nedolžne vé ročice,
Z vami božji Ženin gre:
Čisto dajte Mu sercé!

Starčiki in vi dekliči,
Žene blage, otročiči!
Iskreno ga hvali vsak,
Moli révež in velják!

Oj ovčice, ne mudite
Se, ponižno pokleknite:
Vam je živež, sladki mir,
On vaš dušni je pastir.

Vi učeni pristopite,
Verno se pred Njim odkrite.
Saj On prava je modrost,
V njem le prava učenost.

Vi junaki pristopite,
Se v procesijo vverstite!
Gre pred vami večni Kralj;
V vojski On le moč bo dal!

Pridite vi, ki terpite,
Vsledi dušnih ran medlite;
Z nami hodi dans zdravnik,
Rán skelečih ohladnik.

Le pokleknimo zopet vsi okrog!
V moštranci trikrat sveti Bog
Že dviguje proti nam roké,
Ki nam božji blagoslov delé.

Vse posvetno pozabimo,
Še serčneje Ga molimo!
Duša, serce in oko
Sklenjeno naj z Njim le bo!

Bomo tukaj Ga molili,
In v ljubezni Ga spremili:
On zapustil nas ne bo,
Sprémil bode nas v nebó.

S. M. Bonavent.

Razgled po svetu.

V Zagrebu je sestavljen odbor za popravo stolne cerkve sv. Marka, kateremu predsednik je v. č. g. škof Janko Pavlešić; v odboru sta med drugimi tudi preč. g. Höpperger. in znani g. Ivan Vončina. „Kat. List“ je prinesel „Poziv“ k pristopu te družbe in podoba, ki jo ima dobiti popravljena nadstolnica, ktera pa se kaže tako krasna in veličanska, da bo proti stari kakor nova in namesto dosedanjega enega priprostega zvonika dobí dva prekrasna v gotiškem slogu. Kakor je znano, je bila cerkev po potresu silovito poškodovana. Nadpastir in kapitel so bili že poprej v popravo zložili neko glav-nico, od ktere pa je od 1879 do 1882 potrošeno že

144.000 gld. in preostaja le še do 100.000 gld.; vsi stroški pa so bili po predšteti postavljeni na pol milijona; toda to število bode vsled potresa 1880 zvišano za več kot 80.000 gld. Vabijo torej vse stanove na pomoč, zlasti ker v deset letih ima škofija slaviti osemstoletnico svojega obstanka. Član tega društva more biti vsak, kdor plača 1 gld. na leto; kdor pa počez dá 100 gld., pride v vpravljalni odbor; pošlje se denar lahko preč. kan. dr. Franju Račkemu v Zagreb.

Rim. Pod predsedstvom prefekta rimske Propagande, kardinala Simeona, je bila 16. t. m. očitna seja za pregled gerško-rutenskih cerkvenih bukev. Poklican je bil v sejo nadškof Jož. Sembratovič, gerški rimski škof ms. Stefanopolis, in dva kanonika svetojeronimskega kapiteljna v Rimu.

V Moskvi na Ruskem je bilo 27. majnika silno slovesno kronanje cara in carinje. Iz Avstrije je bil pričujoč cesarjev brat nadvojvoda Ljudovik s svojo soprogo in sijajnim spremstvom. Ker je Rusija zdaj s sv. katoliško Cerkvijo v prijaznih razmerah, se je vdeležil tudi papežev poslanec.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Duhovnjika na Dolenjskem, da jo mili Bog obvaruje vsake nevihte, časne in večne. — Naj bi Bog volilne može razsvetlil, da volijo verne poslance v deželni zbor. — Mati in hči, kateri ste zavoljo premoženja v pohujšljivi razdraženosti že dalje časa, in kateri Bog prečudno k spravi kliče, ste lepo priporočeni, da se precej v ljubezni spravite. Uslišanje se naznani. — Žena, že dolgo časa prav nevarno bolehná, se priporoča vsem bratom in sestram, da bi N. lj. G. presv. Serca prosili, naj bi nji sprosila še zdravje, ako je Bogu na čast, njeni duši pa v izveličanje. — Mož, že več lét terpeč neozdravljivo, kronično notranjo bolezen, iskreno priporočen za pomoč, da bi se ozdravil na priprošnje N. lj. G., če je B. volja. — Mladeneč, ki se mu hoče mešati, da bi ne prišel ob um. — Bolna oseba, za zdravje. — Da bi se odvernila neka nesreča našemu narodu. — Poravnanje neke zmešnjave. — Mladeneč za srečno volitev stanú. — Bolna, hudo bolna oseba, pri kateri so vse zdravila zastonj, se preserčno priporoča v molitev, da bi po Mariji, ki je zdravje bolnikov, zdravje zadobila; zahvalo hoče po „Zg. Dan.“ s polnim imenom naznaniti. — Mlada mertvoudna žena, ki že pet lét na tej bolezní terpi, tako, da od nekaj časa še ležati ne more, ampak je vedno na postelji sklonjena, se zaupljivo v molitev priporoča, da bi ji ljubi Bog na mogočno priprošnje N. lj. G. presv. Serca dodelil ljubo zdravje, ako je Bogu v čast in njeni duši v zveličanje. Ako bo uslišana, hoče se po „Zg. Dan.“ očitno zahvaliti. Mati priporoča neukrotljivega sina v bratovsko molitev, da bi na posredovanje Marijnega Serca pri Jezusovem najsv. Sercu bil hudega obvarovan.

Koledar za prihodnji teden:

4. rožnika. Sv. Kvrin. — 5. S. Frančišk Kar. — 6. S. Norbert. — 7. S. Lukrecija. — 8. S. Medard. — 9. Ss. Primož in Felicijan. — 10. Četerta nedelja po Bink. S. Marjeta.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Mašnikovo posvečevanje bodo letos premili knez in škof delili nenavadno zgodaj zaradi

slavnosti julija meseca. 7. julija bode že posvečevanje. Novomašnikov bode letos 15, in sicer: Iz četrtega leta sledeči gospodje: Anton Berce iz Mošenj; Janez Bolta iz Šmartna pri Litiji; Julij Čuk iz Idrije; Ignacij Fertin iz Breznice; Jožef Lavrič iz Dvora pri Žužemberku; Matej Pintar iz Zalega Loga; Jak. Porenta iz Virmaž pri Stari Loki; Janez Šašelji iz Mokronoga; Jožef Šiška iz Hrastja pri Ljubljani; Jož. Škofic iz Ivanje vasi pri Mirni peči; Janez Vavpetič iz Škofje Loke. Iz tretjega leta gg.: Andr. Gliebe iz Smuka; Jan. Možina od fare pri Idriji; Fr. Rihar iz Polhovega Gradca; Ignacij Žitnik iz Zagradca. Bog daj svoj blagoslov v vsi obilnosti!

Volitve se bližajo, to je silo vestno opravilo: zedinite se za značajne katoličane in Slovence, ki bodo res zastopali katoliški slovenski naš narod, ne pa sami sebe. Taki navadno sami sebe na cente hvalijo, ker jih drugi nečejo, in imajo mešetarje sebi enake. Sploh pa, ker pravijo, da je polno kandidatov, toraj:

Varite se turkov in ciganov,
Vsih za vero in čednost gluhih,
Volkov v ovčjih kožuhih,
Pa novih poganov.
Previdni bodite,
Iz njih del jih sodite!

Iz Ljubljane. Za procesije sv. Rešnjega Telesa je bilo vreme kakor nalaš vgodno — v praznik sam in naslednjo nedeljo. Šenklaško so vodili premil. gosp. knez škof, kakor navadno. Obnašanje je bilo po večem spodobno; bolj bi morali ljudje poklekovati, ko se z Najsvetejšim memo gre, in odkriti biti gledavci, ne le v pričo sv. Rešnjega Telesa, temuč sploh, ko memo njih procesija gre. Kteri so se sploh kaj pregrešili, naj prevdarjajo besede, ktere je undan govoril bulgarski misijonar: „Kolika groza bo za-nje, ko bodo stali pred ravno tistim Jezusom Sodnikom, pred katerim niso hotli poklekovati.“

V Kranji bode v torek, 8. rožnika, osmina po ranjcem visokočast. gosp. škofu Jerneju Vidmarju.

+ Čast. gosp. Jan. Smole, župnik v gornjem Tuhinju, je za vratno boleznijo umrl v Ljubljanski bolnišnici.

R. I. P.

G. Andreju Praprotniku je mestni ljubljanski odbor 29. maja podelil častno meščanstvo. Bog daj srečo!

+ Čast. gosp. Mat. Dolinar, župnik v Slivnici, je umrl.

R. I. P.

Novi mučeniki. Pariški listi naznanjajo, da v Jun-Nan-u, v večerni Kini, je umorjen misijonar čast. gosp. Terasse iz Francoskega, in 14 domačinov katolčanov. G. Terasse je misijonaril v Kini od l. 1874.

Tri in osemdesete leta, kakor pišejo, so od starodavnih časov imele dobre létime. To se je zlasti v vinskih okrajnah skazovalo. L. 1383: za mehko zimo je nasledvala prav izverstna vinska letina; vedro je bilo po 32 kr. — 1483: obilno in dobro. — 1583: prav veliko in dobrega; zaradi obilnosti vina je sodov manjkalo. 1683: veliko in dobrega vina. — 1783: izverstno vino, naj boljše tega stoletja!... Kaj bo Bog dal za 83 v devetnajstem stoletju, to se bo kmalo pokazalo. Da bi le svet Bogu nehvaležen ne bil in zaradi obilnosti vina dobrotljivega Darivca še huje ne žalil!

Pogovori z gg. dopisovalci.

P. Hr. v Samob.: „Šm.“ so Vam poslani pod križn. zavitkom! menda ste jih prejeli? — G. P—č. v Bl.: Serčna hvala! Za J. Ž—i prav z veseljem, kar bo mogoče. — G. L. R—k v B. Bistr.: Naj se oglasi, kadar kdo v Lj. pride.